

1999-04-01

วันอนุรักษ์น้ำโลก

ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuej>

Part of the [Environmental Sciences Commons](#)

Recommended Citation

วงศ์กิจรุ่งเรือง, ชัยรัตน์ (1999) "วันอนุรักษ์น้ำโลก," *Environmental Journal*: Vol. 3: Iss. 13, Article 7.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuej/vol3/iss13/7>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Environmental Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

วันอนุรักษ์ **น้ำ** ของโลก *

ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง **

น้ำเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานในชีวิตของคนเรา และในปัจจุบัน น้ำนับเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการมากยิ่งขึ้น ทั้งเพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชนในเมืองและชนบท และเพื่อการผลิตในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม จนเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลก ในปี ค.ศ. 1992 ที่ผ่านมา องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 22 มีนาคมของทุกปีเป็น “วันอนุรักษ์น้ำของโลก” (World Day for Water) โดยในแต่ละปีจะมีหน่วยงานในสังกัดองค์การสหประชาชาติรับผิดชอบในการจัดงาน ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและปัญหาการขาดแคลนน้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค ความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มพื้นที่อนุรักษ์น้ำในรูปแบบต่างๆ รวมไปถึงการกระตุ้นให้รัฐบาลของแต่ละประเทศ องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานเอกชนได้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์น้ำให้มากยิ่งขึ้นด้วย

ปี ค.ศ. 1998 ที่ผ่านมา ได้เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลก เช่น ประเทศจีน บังคลาเทศ และอินเดีย ซึ่งได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก ดังนั้น องค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดหัวข้อการรณรงค์วันอนุรักษ์น้ำของโลกในปี ค.ศ. 1999 นี้ ว่า Everyone Lives Downstream หรือ “ชีวิตมนุษย์

ขึ้นอยู่กับกระแสน้ำ” ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่า ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ที่ใดก็ตาม การดำรงชีวิตของมนุษย์ล้วนแต่ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของน้ำ และปัญหาของแหล่งน้ำที่เกิดขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของมนุษย์ในวงกว้าง โดยมีโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดงาน

แม้ว่าพื้นที่ 2 ใน 3 ของโลกจะเป็นน้ำ แต่ความจริง น้ำทั้งหมดในโลกนี้ 97.5 เปอร์เซนต์ เป็นน้ำเค็มที่พบได้ในทะเลและมหาสมุทร ที่เหลืออีก 2.5 เปอร์เซนต์ เป็นน้ำจืดซึ่งส่วนใหญ่เป็นน้ำแข็งบริเวณแอนตาร์กติกาและกรีนแลนด์ รวมไปถึงน้ำใต้ดินที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ด้วย แหล่งน้ำจืดที่เราสามารถดื่มกินและนำมาใช้ประโยชน์ได้จึงมาจากทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ และลำธาร ซึ่งแหล่งน้ำเหล่านี้มีจำนวนเพียง 0.26 เปอร์เซนต์ ของน้ำจืดที่มีอยู่ทั้งหมด หรือ 0.007 เปอร์เซนต์ ของน้ำทั้งหมดในโลกที่หมุนเวียนเป็นวัฏจักรของน้ำ ดังนั้น จึงหมายความว่า น้ำจืดที่คนนำมาใช้อุปโภคบริโภคได้นั้นมีอยู่น้อยมาก เมื่อเทียบกับปริมาณน้ำที่มีทั้งหมดในโลก และที่น่าวิตกที่สุดก็คือ น้ำจืดปริมาณไม่มากมายที่เราสามารถ นำมาใช้ได้นั้น ส่วนหนึ่งอยู่ในสภาพปนเปื้อนและมีสารพิษ ต้องทำการบำบัดก่อนนำมาใช้

* เรียบเรียงจาก World Day for Water 22 March 1999 : Joint UNEP and United Nations University News Release.

<http://www.irc.nl/products/advocacy/wwd/wwd99press.html>

** สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปัจจุบัน มีประชาชนเกือบ 1,400 ล้านคนทั่วโลก ที่ขาดแคลนน้ำสะอาดสำหรับบริโภค มีประชากรประมาณ 3,350 ล้านคนที่ป่วยเป็นโรคต่างๆ อาทิ โรคอหิวาตกโรค ท้องร่วง ไข้รากสาดน้อย และโรคพยาธิต่างๆ เป็นต้น โรคเหล่านี้มีสาเหตุมาจากการบริโภคอาหารหรือน้ำที่ไม่สะอาด รวมทั้งมีสาเหตุมาจากพาหะนำโรค เช่น ยุง ซึ่งเป็นผลให้ในแต่ละปีมีประชากรเสียชีวิตประมาณ 5.3 ล้านคนด้วย และหากไม่มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังแล้ว ในปี ค.ศ. 2025 จะมีประชากรที่ต้องบริโภคน้ำที่ไม่สะอาดเพิ่มขึ้นเป็น 2,300 ล้านคน ซึ่งจะส่งผลให้มีจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเนื่องมาจากการบริโภคน้ำที่ไม่สะอาดเพิ่มขึ้นเช่นกัน

องค์การสหประชาชาติระบุว่า ในแต่ละปีจะต้องใช้งบประมาณสำหรับการจัดหา น้ำสะอาดเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคแก่ประชากรในเขตชนบทคนละ 50 ดอลลาร์ และในเขตเมืองคนละ 105 ดอลลาร์ นอกจากนี้ ยังต้องใช้งบประมาณเพื่อสร้างระบบสุขาภิบาลที่เหมาะสมแก่ประชากรในเขตชนบทคนละ 30 ดอลลาร์ และในเขตเมืองอีกคนละ 145 ดอลลาร์ สรุปได้ว่า ในแต่ละปีจะต้องใช้งบประมาณสำหรับการจัดหา น้ำสะอาดและจัดสร้างระบบสุขาภิบาลทั้งสิ้น 2,300-2,500 ล้านดอลลาร์ทีเดียว งบประมาณเหล่านี้จะไม่ นำไปพัฒนาระบบประปาที่ส่งน้ำไปตามบ้านเรือน แต่จะนำไปพัฒนาในรูปแบบของเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ แต่ราคาไม่สูงมากนัก เช่น บิมน้ำแบบโยก เครื่องสูบน้ำ และภาชนะกักเก็บน้ำ เป็นต้น รวมไปถึงการฝึกอบรมบุคลากรและพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความพยายามแก้ไข ปัญหาการขาดแคลนน้ำอย่างเร่งด่วน แต่จากปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากรโลกอย่างรวดเร็ว จากประมาณ

6 พันล้านคนในปัจจุบัน คาดว่าในปี ค.ศ. 2025 จะมีประชากรเพิ่มขึ้นเป็นเกือบ 9 พันล้านคน ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้ปัญหาการขาดแคลนน้ำทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดเป็นปัญหาการแย่งชิงน้ำขึ้นได้ในอนาคต

องค์การสหประชาชาติได้ตระหนักถึง ปัญหาการขาดแคลนน้ำนั้น นอกจากจะเกิดจากปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ เช่น การตัดไม้ทำลายป่าแล้ว ยังมีสาเหตุมาจากปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรน้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพด้วย ดังนั้น จึงได้กำหนดนโยบายการจัดการแหล่งน้ำอย่างยั่งยืน 5 ประการ ได้แก่

1. การจัดการให้ พื้นที่ที่มีความต้องการใช้น้ำที่แตกต่างกัน ได้มีโอกาสใช้น้ำอย่างเท่าเทียมกัน
2. การอนุรักษ์แหล่งน้ำ โดยพัฒนาแหล่งน้ำให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ และไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อแหล่งน้ำ
3. การควบคุมดูแลการใช้ น้ำจากแหล่งต้นน้ำให้เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพและปริมาณการใช้น้ำของแหล่งปลายทาง
4. การจัดการกับปัจจัยอื่นๆ โดยดูแลปัจจัยต่างๆ ที่อาจจะมีผลกระทบต่อแหล่งน้ำ
5. การจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเหมาะสม

นอกจากนี้ องค์การสหประชาชาติได้กำหนดหัวข้อการรณรงค์วันอนุรักษ์น้ำของโลก ในปี ค.ศ. 2000 ว่า “Water for the 21st” หรือ “น้ำเพื่อศตวรรษที่ 21” โดยมีองค์การยูเนสโก (UNESCO) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดงาน และ “Water and Health” หรือ “น้ำและสุขภาพ” เป็นหัวข้อการรณรงค์ใน ค.ศ. 2001 ซึ่งมีองค์การอนามัยโลก (WHO) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดงาน